

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Obligationibus, Functionibus Et Juribus Parochialibus

Engel, Ludwig

Salisbvrgeri, 1662

III. De Sepulturis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41598

CAPUT III.

DE SEPULTURIS.

1. *Olim cadavera non licebat sepelire in Ecclesiâ.*
2. *Cur cadavera in locis sacris sepeliantur.*
3. *Ius funerandi computatur inter Iura Parochialia.*
4. *Quilibet debet sepeliri in Ecclesia Parochiali nisi habeat sepulturam electam, vel Majorum.*
5. *Vxor sepeliri debet cum marito.*
6. *Quid, si sepulchra Majorum sint in diversis Ecclesijs.*
7. *Ad electionem sepulturae qualis solemnitas vel probatio requiratur.*
8. *Non licet Religiosis Parochiam alienam ingredi ad tollendum funus.*
9. *Videtur congruum, ut maritus post uxorem defunctus cum eadem sepeliatur.*
10. *Prelatus Regularis potest sibi eligere sepulturam.*

11. Religiosus decedens in loco remoto extra Monasterium potest sibi eligere sepulturam.
12. Novitius in Monasterio sepeliri debet, licet ante mortem fuisset in proposito redeundi ad seculum.
13. Cum Parochianus alibi eligit sepulturam debetur Parocho portio Canonica, & quid veniat hoc nomine.
14. Qualiter prohibitum sit aliquem inducere ad eligendam sepulturam.
15. Tituli, ex quibus aliquid accipi potest in sepulturâ.
16. Non licet propter mortuaria non sepulta corpus inhumatum relinquere.
17. Qui non gaudeant sepulturâ Ecclesiasticâ.
18. Gravis metus quando excuset transgressione legis humane.
19. Excommunicati etiam non denunciati privantur sepulturâ, nisi excommunicatio sit occulta.
20. Se ipsos occidentes qualiter privantur.

21. Dicitur

21. Duellantes quando privandi sepul-
turâ
22. Suscipientem duellum honoris de-
fendendi causâ aliqui saltem in con-
sciencia excusant quod non videtur
practicè admittendum.
23. Etiam suppositâ sententiâ illâ excu-
sante occumbens, in tali duello pri-
vatur sepulturâ.
24. Multa sunt sine culpa veraque
non sunt sine causa aut culpa præ-
sumpta.

Diversos apud diversarum gen- 18
tium Nationes extitisse modos
procedendi cum corporibus defuncto-
rum heroico carmine narrat Silius I-
talicus & post illum Cassanæus in *Ca-
tal. Glorie Mundi. p. 2. consid. 5.* alibi
feris, alibi igni, aquis alibi, aut aeri
lenta tabe diffluentia committeban-
tur, &c. Sed inter Christianos usi-
tatus mos est defunctorum corpora
in terram defodere, ut juxta illud Gen.
3. cap, homo de terra sumptus, & pul-
vis,

vis rursus in terram & pulverem
 revertatur, in quem finem pie admo-
 dum Majores nostri cum ipsa nascenti
 Ecclesia constituerunt coemiteria,
 seu loca Deo consecrata, in quibus fi-
 delium cadavera tumularentur,
 quamvis autem olim prohibitum fuis-
 rit, ne quispiam ipsa in Ecclesia (ubi
 Christus immolatur, cui mors ultra
 non dominabitur) sepeliretur. *c. pre-
 cipiendum. 13. q. 2.* postea tamen par-
 tim Jure, partim consuetudine intro-
 ductum est, ut Episcopis, Abbatibus,
 alijsque pijs & honestioribus præfer-
 tim Laicis in ipsa Ecclesia locus sepul-
 turæ concederetur. *c. nullus. 13. q. 2.*

2 Quòd verò cadavera potius in locis
 sacratis maximè propè templa confi-
 tutis, quàm in profanis sepeliantur,
 fit, ut minùs à spiritibus immundis
 vexentur, ut animæ consequantur pa-
 trocinium Sanctorum, quibus Eccle-
 sia cum coemiterio dedicata est, & ut
 vivi templum intrantes sæpiùs in suis
 præ-

precibus defunctorum & ibi sepul-
torum memores reddantur. *c. cum*
gravia & c. anima d. q. 2.

Quær, autem ; an omnes Eccle- 3
siae habeant Jus sepeliendi defunctos ?
R. Jus funerandi computandum esse
inter Jura Parochialia, propterea ces-
sante privilegio vel consuetudine ne-
quidem Monasteria quæ populum
aut Parochiam non habent extraneos
defunctos sepellire posse, præter suos
Religiosos Professos & Hospites iti-
dem Religiosos apud eos morientes.
c. 1. 16. q. 1. c. in. nostra 10. de se-
pult. dico, cessante consuetudine ;
nam hodiè omnia Monasteria vel ex
privilegio vel consuetudine Jus sepe-
liendi defunctos habere, saltem si ibi
sepulturam elegerint refert Lancello-
tus. *in suis instit. de sepult. § 1. in gl. &*
si juxta textum in c. 2. in fine h. t. in 6.
valet electio sepulturæ etiam in loco
minùs Religioso, ergò multò magis
hodie in quolibet loco Religioso se-
pul-

sepultura eligi poterit. Cæterum Jus
sepeliendi ac cœmeterium alicui Eccle-
siae per Episcopum rectè concedi, De-
cisionem Rotæ adducit Barb. *de off.
Par. p. 3. c. 26. n. 14.*

4 Quær. 2. an ergo quilibet in sua
Ecclesia Parochiali vel ejus cœmete-
rio sepeliendus sit. R. imprimis at-
tendendum esse, an defunctus certam
aliquam sepulturam in alia, quam sua
Ecclesia Parochiali elegerit, quod
cum Jura omnibus permittant etiam
filiosam, sine consensu Patris, etiam
in quacunq̃ue Ecclesia vel cœmeterio
ejus voluntatem implere modis om-
nibus oportet. *c. 4. 13. q. 2. c. 1. Ext.
de sepult. c. 4. & passim, Eod. in 6.*
Sin autem intestatus quis decesserit,
cujus tamen Majores certam pro sua
familia constituerint sepulturam, in
hac potius quam Ecclesia Parochiali
tumulari debet. *c. 2. & 3. h. t. in 6.*
Quòd si denique nec defunctus ipse,
nec Majores ejus certam sepulturæ lo-
cum

cum sibi determinaverint, ad Eccle-
 siam suam Parochialem, quamvis ex-
 tra eam mortuus fuerit, deferendus
 erit, dummodo ad illam commodè
 deferri possit. *d. c. 3. h. t. in. 6.* adeò
 ut si quis alienum parochianū contra
 Jus proprij Parochi sepeliērit, possit
 ad restitutionem cadaveris, cum om-
 nibus, quæ occasione sepulturæ quo-
 modolibet acceperit, conveniri. *c. ex
 parte, & c. cum liberum h. t. c. 1. Eod.
 in 6.*

Circa uxores speciale est, quòd si-
 cut in vivis relictā familiā propriā se-
 cutæ sunt viros suos, ita post mortem
 non in sepulchro familiæ, sed mari-
 torum tumulandæ sint, nisi propriam
 sibi met elegerint sepulturam, vel nisi
 divortium perpetuum ex causâ adul-
 terij vel hæresis (secus si temporale
 tantum ex causâ sævitæ, vel morbi
 contagiosi) intervenerit, nec id ante
 mortem reconciliatum sit. Quòd si
 aliqua plures successivè Maritos ha-
 buerit,

buerit, cum ultimo, cuius nomē & statum retinuit, sepelietur. *tex. & DD. in c. unaquaq, 13. q. 2. c. 3. h. t. in 6.*

- 6 Quær. 3. quid dicendum, si sepulchra Majorum sint in diversis Ecclesiis? R2. in hac quæstione tres casus esse distinguendos. 1. Si in una Ecclesia sepultus sit Abavus, Proavus, in alia verò Pater & Avus, filius propter majorem conjunctionem cum Patre & Avo sepelietur. 2. Si Avus, Proavus, & Abavus in uno loco sepulti sint, Pater verò elegerit sepeliri in alio, filius non cum Patre, sed potius cum Avo & proavo sepelietur *per tex. in c. fraternitatem. Ext. & c. is qui. h. t. in 6.* ubi dicitur, quem libet in eo loco sepeliendum esse, in quo parentes & majores ab antiquo soliti fuerunt tumulari. 3. Si Pater, Avus, & Proavus in diversis locis tumulati sint, nonnulli censent, filium in Ecclesia Parochiali sepeliendum esse, quasi hoc casu cesset sepulchrum Majorum.

Majorum ; alij contrà volunt, Patrem sequi debere. *authoritate tex. in c. unaqueq.* 13. q. 2. §. *item in novo. vid. Syl. v. sepultura n. 8.* Mihi prior sententia videtur verior, pro conciliatione tamen alteram tunc amplector, si Pater non simpliciter pro se tantum, sed universim pro sua familia sepulturam elegerit : de quo casu non obscure loquitur *tex. in d. §. item in novo.*

Quær. 4. utrum ad electionem sepulturæ requiratur aliqua solennitas ? 7
 R. quamvis electio sepulturæ sit species ultimarum voluntatum. *ut per gl. addit. in c. 1. h. t. in 6. in. v. predictos. arg. c. ultimas. 13. q. 2.* Nihilominus tamen cum sit dispositio ad *pias causas* probabilius judico, nullâ aliâ solennitate muniri debere, nisi quòd eligens sit pubes. *c. pen. h. t. in 6.* compos mentis & sufficienter constet de ejus voluntate. Nam quòd favore Militiæ *in tit. De militari testamen-*

to. & favore Patriæ potestatis, in
hac consultissima. §. ex imperfecto. C.
de testam. concessum est, ut testa-
 mentum militis, & Patris inter libe-
 ros nullam solennitatem, sed tantum
 probationem requirat, idem etiam
 DD. communiter & rectè ad *pias cau-*
sas, favore earundem, & propter sa-
 lutem animæ, pro qua defunctus ta-
 le testamentum fecit, extendunt, &
 ita quidem, ut nec 2. testes, de quibus
 fit mentio in *c. relatum. 11. de testam.*
 ad substantiam necessarij sint. *Con-*
d. c. relatum. n. 12. Tyraquel. de pri-
vilégio piæ causæ. privilegia. 2. Quod
 verò ad probationem electionis se-
 pulturæ attinet, illa non nimis exacta
 requiritur, quia licet præjudicium Pa-
 rochialis Ecclesiæ interveniat, id ta-
 men non est valde notabile. Unde
 electionem sepulturæ probari posse
 per testes singulares, & unum etiam
 concurrentibus adminiculis, & quidem
 per solum Confessarium, cui tanquam
 inter-

inter
 hab
 ff. d
 ad L
 ter
 seqq
 gen
 ctu
 Fra
 C
 elec
 jorū
 poss
 don
 chia
 fian
 ten
 spec
 c. 1.
 hen
 vel
 non
 nar
 ing

interpreti voluntatis defuncti sit fides habenda, *arg. l. 1. in fin. & ibi D D. ff. de V. O.* tradit Pasquali in *addit. ad Lauret. de Franch. in Controv. inter Episc. & Regul p. 2. q. 64. n. 3. & seqq.* Solum tamen propositum eligendi sepulturam, antequam quis actu eligat, nihil operatur. *Lauret de Franchis. d. q. 64.*

Quær. 5. an Religiosi, quib⁹ vel ob electam sepulturam vel sepulchrū Majorū Jus funerandi cadaver competit, possint propriā auctoritate illud de domo tollere, & per alienam Parochiam processionaliter ad suam Ecclesiam deferre? R^x. omnium primò attendendam esse loci consuetudinē, vel specialia pacta cum Parocho inita. *arg. c. 1. de pact. in 6.* Cæterum abstrahendo à speciali consuetudine, pacto vel privilegio, Juri conformiùs censeo non licere ad tollendum funus alienam Parochiam sine licentia Parochi ingredi. *arg. c. un. 13. q. 1. pro quā senten-*

sententiâ etiam Bullam Leonis X. a. legat Zypæus in *Annal. Iur. Pont.* de sepult. n. 5. & seqq. Notandum proinde est quòd Parochi corpora Defunctorum in Ecclesijs Religio- rum humana usque ad Ecclesias praefatas associare possint, & ibi permanere, non tamen cum stola, neque ibidem decantantes aut aliam functionem facientes. ita ex *Declar. Card. Tamburino docet Petrus de Murgato*

9 *quest. past. p. 3. q. 7. n. 6.*

Quær .6. an si uxor specialè sepulturâ sibi elegerit & ante Maritum defungatur, debeat Maritus postea sine electione sepulturae decedens cum illa sepeliri? Panorm. quamvis primâ fronte id affirmaverit, tamen mox in negativam magis propendere videtur. in *de uxore h. t. n. 7.* eo quòd Jura tantum de Uxore loquantur, neque famineo vocabulo masculi contineantur. ut ait J. C. in *L. si ita scriptum. de leg.*

supra p. 1. p. 1. n. 1. 2. 3.

quidem Virum, non autem Vir Uxorem sequatur.

Ego puto non improbabiler hoc modo distingui posse; ut siquidem Maritus habuerit *sepulchrum Majorum* debeat potius exemplo Patriarcharum cū suis Patribus tumulari. Sin autem nec specialiter *electam* nec *sepulturam Majorum* habeat, & matrimonium in concordia transactum sit, existimo satis congruè dici posse, maritum potius cum Vxore, quàm in Ecclesia Parochiali sepeliendum esse, etenim propter individuam vitæ societatem, affectionem & unionem conjugalem Jus disposuit, ut Vxor sepeliretur cum marito: quæ ratio cum etiam ex parte mariti procedat, idem sanè & circa hunc statuendum erit. *c. inter corporalia, vers. sicut ergo. De translat. Episc.* quæ extensio Juris satis ex præsumptâ voluntate Mariti defuncti induci potest, is enim sciens v-

xoris

xoris electam sepulturam & non faciens contrariam dispositionem, videtur planè ob maritalem affectionem eandem tacitè saltem etiam elegisse, ut *quorum mens una fuit in Domino, eorum quoque corpora sepultura non separaret*, sicut in simili dicitur in *c. unaquaque. 13 q. 2.*

- 10 Quær. 7. an Prælatus Regularis possit sibi eligere sepulturam? affirmativa communis est apud Pasqual. in *addit. ad Lauret. de Franch. p. 29. § 1. n. 3.* arg. à contrario sensu *cap. fin. h. t. in 6.* nam ibi decernitur Religiosos non posse sibi eligere sepulturam, qui cum alterius potestati subiecti sint velle *proprium* non habent: unde cum Prælati circa ea quæ pertinent ad Regimen Conventûs & sui ipsorum habeant *suum velle*, poterunt eligere. Verùm advertendum esse à Pasqual. *d. l.* quòd huiusmodi electio sicut quælibet potestas debeat esse rationabilis, unde nullam fore censet.

ele.

electionem Sepulturæ, si eligeret Præ-
latus in loco quò deferri non posset
sine notabilibus expensis: aut si ex
tali electione læderetur honor & bo-
na opinio Religionis, sicut læderetur
si non appareret specialis prærogativa
loci electi, quæ esset præponderans
motivum ad relinquendam rationa-
biliter Sepulturam in proprio Mo-
nasterio.

Quær. 8. an Religiosi inferiores **II**
possint sibi eligere Sepulturam, si ex-
tra Monasteria decedant? etiam hic
affirmativa comunior & probabilior
est, dummodo Religiosus ita remo-
te à suo Monasterio decedat, ut ad id
commodè deportari non possit. Nam
in *c. fin. h. t. in 6.* ubi Religiosis in-
terdicitur electio Sepulturæ, aperte
additur hæc exceptio, *nisi tam remo-
te à Monasterijs moriantur, ut com-
mode ad ipsa deferri nequeant.* Pasq.
d. p. 2. q. 69. n. 3. & plurimi apud e-

*um cc. facit tex. in c. nimis iniqua. 16.
de excess. Pralat.*

12 Quær. 9. an Novitius qui sine electione sepulturæ decedit, sepeliendus sit in Monasterio vel Ecclesia Parochiali? pro Ecclesia Parochiali respondet Pet. de Vbaldis *de Canon. Episc. c. 9. n. 34.* Angelus. *in v. sepultur. n. 26.* eò quòd Novitij non sint verè Religiosi seu de corpore Monasterij. Nihilominus dicendum est, Novitios in ipso Monasterio sepeliri debere, quia quoad plerosque effectus (extrà votorum obligationem) Religiosis connumerantur; nimirum quoad Sacramentorum perceptionem, privilegium Canonis, *c. Religioso. de sent. excom. in 6. & fori. Navar. Conf. 5. & 6. de foro comp.* Sed quid si Novitius ante mortem fuisset in proposito redeundi ad sæculum, nunquid, quia tunc elegisset mori in sæculo, censendus foret etiam extrà Monasterium elegisse sepulturam? Ne-

gati

gativa verior est contrà Syl. v. *sepul-
tura. q. 8.* quia solum propositum non
extrahit Novitium à statu Novitio-
rum, sicut nec voluntas mutandi Pa-
rochiam subtrahit à Jure Parochi. *arg.
l. domicilium ff. ad municipalem, & c.*
Sed requiritur factum solvens illum,
contractum, quo Novitius se tradidit
experiendum Religioni, & ipse ac-
ceptavit Religionem experiendam.
*Lauret. de Franch. in controuv. inter
Episc. & Regul. p. 2. q. 57.*

Quær. 10. quid Juris habeat Paroch⁹ 12
si Parochianus alibi elegerit sepulturā?
R. quòd debeat ipsi portio canoni-
ca de ijs, quæ alteri Ecclesiæ, ubi se-
pultura electa est, occasione funeris
obveniunt, ut qui Sacramenta admi-
nistrando onus habuit cum vivente,
post mortem ejus etiam de funere a-
liquod emolumentum participet. &
quidem si de puncto Juris communis
præsertim antiqui loquamur, hæc por-
tio aliquando est dimidia, aliquando

tertia, & aliquando quarta pars pro
 cuiusvis loci consuetudine, non tan-
 tum de candelis, oblationibus, pan-
 tumbæ, &c. sed etiam de omnibus
 quæ vel titulo institutionis vel legato
 defunctus pro anima sua Ecclesiæ ele-
 ctæ sepulturæ reliquerit. *c. 4. c. cum
 super. c. certificari c. in nostrâ de se-
 pulturis.* specialiter tamen excipitur
in c. fin. de testam. quòd non sit sol-
 venda portio Canonica de his quæ
 pro fabrica Ecclesiæ, pro ornamentis
 luminaribus, anniversario, septimo,
 vigesimo, trigesimo die, sive alijs ad
 perpetuum cultum Divinum legan-
 tur, & quamvis *in clem. dudum de se-
 pultura d. cap. fin.* videatur abroga-
 tum, nihilominus *gl. in d. clem. in
 S. verum. & Cov. in c. officij de testam.
 in 6.* censent eandem Clementinam
 utpotè correctoriam & strictæ inter-
 pretationis non esse ultrà FF. Prædi-
 catores & Minores, de quibus loqui-
 tur, extendendam. dixi porrò de pun-
 do

cto Juris comunis hæc ita procedere :
 Nam per Bullas & Privilegia specia-
 lia, item multorum locorum consue-
 tudinem, Monasteria, & Religioso-
 rum Ordines, vel nullam omninò
 portionem Canonicam, vel nonnisi
 de funeralibus propriè d'ctis, quæ scil.
 eodem die cum funere deferuntur, uti
 sunt candelæ, pannus, oblationes, &c.
 persolvere tenentur. Sicut etiam d.
 Clem. *dudum* circa portionem Cano-
 nicam respectu Prædicatorum per Pri-
 vilegium Sixti, & respectu Minorum
 per Privilegium Pij V. abrogatam es-
 se, refert Sylv. v. *portio Canonica. in*
fin. & Miranda *in Man. Præl. tom. 2.*
q. 48. art. 8. vide. etiam Tambur de
Jur. Abb. tom 1. disp. 15. q. 17. Moli-
na de 1. & 1. tract. 2 disp. 215.

Quær. 11. an liceat Religiosis aut
 Clericis aliquem inducere vel persua-¹⁴
 dere, ut in suis Ecclesijs eligat sepultu-
 ram? R. id sub pæna excommunica-
 tionis S. Pontifici reservatæ & restitu-

tionis cadaveris jam sepulti prohibi-
tum esse in *c. 1. de sepult. in 6. & Clem.*
cupientes. De pœnis. attamen rigor
hujus constitutionis ita communiter
temperatur, ut procedat in electione
irrevocabili, quæ voto, juramento,
aut alio pacto *perpetuo* concipitur,
non verò in electione mutabili, quæ
fit per testamentum, Codicillum, aut
aliam promissionem revocabilem.
Item cum textus loquatur de indu-
ctione circa proprias Ecclesias, non in-
curratur censura si Regulares inducant
ad eligendam sepulturam in aliena
Ecclesia, poenalia enim sunt strictè in-
terpretanda. *Pasqual ad Laurent de*
Franch. d. p. 2. q. 63. n. 2. & seqq. An-
gelus in v. sepultura. n. 35. Nav. in
Man. c. 27 n. 103.

Quær. 12. quomodo defendi possit
consuetudo, quæ undequaque inole-
vit, quòd pro sepulturis pecunia acci-
piatur? In *c. cum in Ecclesia. 9. de*
Simonia. dicitur horribile, quòd pro
sepul-

sepulturis & exequiis mortuorum aliquid exigatur, &c. Econtra in *c. ad Apostolicam 42. de Sim.* damnantur Laici, qui id solvere recusant, quod Clerici pro exequiis mortuorum juxta laudabilem consuetudinem petunt. R. non posse pro ipsa sepultura, nec pro loco Deo consecrato tanquam pro rebus spiritualibus aliquid temporale peti sine labe Simoniae. *c. quæsta. 13. q. 2. c. abolenda. Ext. de sepult.* Verum con-

15
suetudine præsertim accedente non est iniquum si aliquid petatur. 1. pro conservatione cæmeterij vel loci specialis sepulturæ aut sustentatione cantorum. 2. propter specialem laborem, ad quem sepeliens, qui Parochus non est, non tenetur, sicut in simili pro lectione Missarum stipendium accipi potest. 3. pro sustentatione Parochi qui aliàs exiguos redditus habet. 4. cum Decimæ personales passim in desuetudinem abiierint, & difficilè fuerit hominum substantias dum viverent per-

scrutari, ut sciretur quantum quot
 annis lucrati fuerint; ideò fas est cre-
 dere, in locum Decimarum *personali-
 um* mortuaria successisse, & Paro-
 chos contentos fuisse, quòd sibi post
 mortem cujuslibet iugumatum aliquid
 vice decimarum *personalium* exol-
 veretur. 5. quòd honor & præemi-
 nentia specialis sepulturæ (dummodo
 illa præeminentia sit propter respectu
 aliquem temporalem, ut quia est in
 loco sublimiori & conspicuiori) i-
 tem obligatio Ecclesiæ, quòd nullum
 alium velit recipere ad locum electæ
 sepulturæ, quàm eligentis familiam,
 sit prætio æstimabilis, cum plurimis
 tam Theologis quàm Canonistis cen-
 set Barb. *de off. Par. p. 3. c. 26. c.*
 16 *seqq.* Sed admoneo in hac quæstio-
 ne, nullo modo esse licitum, sed con-
 trà Christianæ pietatis officium & per
 Ordinarios castigandum, quòd pro-
 pter exactionem pecuniariam; seu
 mortuaria non soluta, defunctorum
 cada-

cadavera inhumata relinquuntur. *a.*
abolenda. de sepult. Sac. Congreg. Episc.
quam ex Sylv. refert Barb. in Collect.
DD. ad Conc. Trid. s. 25. de ref. c. 13. n.
36.

§. UNICUS.

*Quinam sint indigni sepul-
 turâ Ecclesiastica. ?*

I. Indigni censentur, qui non sunt
 17 **I**de Ecclesia, videlicet Judæi & Gen-
 tiles. *c. Ecclesiam 27. de consec. dist. 1.*
 quibus etiam annumerantur infan-
 tes Christianorum, qui ante baptismū
 decesserunt. si tamen infans ab obste-
 trice, vel cum materia aut forma du-
 bia, aut etiam dum de eius vita dubiū
 erat, baptizatus sit, sepultura Eccle-
 siastica privari non debet; item si in
 utero Matris manens vnacum Matre
 moriatur, vnacum illâ sepeliendus
 est, quia pars Matris esse censetur *l. 1.*

P. 6

§. ex

S. ex. hoc. ff. de vent. insp. si verò propter spem vitæ à præmorta Matre exsectus fuerit (quod fieri debet quando vita infantis servanda) nec tamen speratur vivus baptismum attigerit, extra locum consecratum humabitur.

II. Indigni sunt hæretici atque omnes, qui ipsis in puncto hæresis (non in alijs negotijs) favorem, auxilium, aut receptaculum præbent. *c. 2. de heret. in 6.* Sed quia nonnunquam contingit, quòd familia alicujus potentis hæretici cum comminatione gravium malorum desideret sepulturam Ecclesiasticam hæretici defuncti, ideò quæritur, an ad evitandum grave malum possit Parochus dictam sepulturam concedere? Difficultatem facit. *c. Sacris s. De his que vi metus- uè causa &c.* ubi S. Pontif. dicit, quòd propter metum nullatenus liceat communicare cum excommunicato, *quævis enim, inquit, metus attenuet culpam, eam tamen non prorsus excludit.*

dit, cum pro nullo metu debeat quis mortale peccatum incurrere, &c. ex quo textu nonnulli concludunt, quod metus non tantum non excuset à transgressione legis Divinæ, aut naturalis, sed nec etiam à transgressione legis humanæ, siquidem prohibitio communicationis cum excommunicato (de qua *in d. c. sacris* mentio fit) tantum Jure humano Pontificio, statuta sit; sicut etiam videtur nullatenus posse licere, ut propter metum liceat contrahere cum consanguinea intra 3. vel 4. gradum, licet id impedimentum tantum Juris positivi sit neque debeat existimari insolitum, quod lex humana etiam cum periculo mortis obliget, quemadmodum in legibus militaribus quotidianum est. Verum ego puto distinguendum, an sepultura hæretici, vel quævis alia transgressio legis Pontificiæ petatur, in contemptum Ecclesiæ, velex alia causa, v. g. ad splendorem familiæ

bosp

P 7

con-

conservandum, &c. priori casu locū
habebit tex. *d. c. sacris*, nam coope-
rari ad contemptum Ecclesiæ non est
tantum lege humana, sed utique e-
tiam Divina prohibitum juxta illud
Math. 18. qui Ecclesiam non audiērit,
fit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.
Posteriori autem casu communior est
sententia, quòd gravis metus excuset
à transgressione legis humanæ, quia
non est verisimile legislatorem vo-
luisse obligare in casu tam extra-
ordinario *l. nam ad ea ff. de LL. &*
cum magno alterius damno, undè
qui justo metu adactus contraxerit
cum consanguinea, non peccabit per
contractum, peccabit autem per co-
pulam; cum enim tale Matrimonium
propter impedimentum consanguini-
tatis (quod metus tollere non po-
test, sed tantum excusare à peccato)
sit nullum, copula consequens non
tantum lege humanā sed & Divinā
prohibita erit. Verum quidem est,
quòd

quòd Dux belli possit imperare militibus, eosque etiam ad periculum vitæ obligare, sed id exigit salus publica & natura belli, atque ibi aperte constat de imperantis voluntate, & milites tam periculosarum legum non ignari, nihilominus se ultroneè Ducis potestati subdiderunt. *Syl. v. metus. n.*

7. Azor. inst. Mor. lib. 1. c. 11. q. 1.

Quòd si igitur contingat cum tam periculosis minis peti sepulturam Ecclesiasticam, non in contemptum Ecclesiæ, sed pro honore familiæ, ut præmissum, Parochus non tenebitur cum gravi suo damno resistere, cessante tamen periculo tale cadaver, si ab alijs dignosci possit, iterùm exhumare debet, ut clarè constitutum est *in c. Sacris 12. de sepult.*

III. Indigni sunt in excommunicatione aut interdictione decedentes, si ante mortem saltem à simplici Sacerdote absoluti non sunt, quibus enim non communicamus vivos, etiam non com-

com-

communicare defunctis debemus. *d. c. Sacris. & c. fin. h. t. c. is, cui*
20. De sent. excom. in 6. si tamen ante
 mortē signa pœnitentiæ dederint, e-
 tiam post mortem absolvuntur, & se-
 pulturæ Ecclesiasticæ mandantur. *c. d.*
nobis. 23. de sent. excom. & d. c. is cui.

19 Cùm autem hodiè per Extravag.
 Mart. V. *ad evitanda scandala, & c.*
 nullus excommunicatus necessariò vi-
 tandus sit, nisi fuerit per Ordinarium
 tanquam excommunicatus *denuntia-*
tus, vel sit notorius *percussor Clerici.*
 ideò controvertunt DD. utrum hodiè
 excommunicati, qui vitandi non sunt,
 sepulturâ Ecclesiasticâ gaudeant? Af-
 firmativam sustinent Nav. *De sepult.*
Conf. 4 & Paul. Laym. *in Theol. mor.*
lib. 5. tract. 5. c. 5. n. 8. circa finem
& plures apud eum citati, ex eo, quòd
 circà tales excommunicatos deficiat
 ratio in *d. c. Sacris.* assignata. Ni-
 hilominus probabilius judico, si de
 excommunicatione constet publicè,
 non

non esse dandam Ecclesiasticam sepulturam, quia d. Extravag. non vult adiuuare excommunicatos, sed tantum fideles innocentes, ne facile aliquam censuram incurrant. *Cov. in relect. c. Alma Mater. de sent. excom. in 6. p. 1. §. 2. n. 11. Zoes. ad. tit. decret. de sepult. n. 9.* Notanter dico: si excommunicatio sit publica; nam si sit occulta & fortè soli Parocho cognita, non erit sepultura Ecclesiastica dene-ganda, quia privatâ scientiâ uti quidem licet quandoque in privato, non autem ad condemnationem in publico.

Quòd si quis notoriè excommunicatus defacto in loco consecrato sepultus esset fortè posset tolerari propter authoritatem DD. qui primam sententiam docent, multa namque prohibentur, quæ tamè facta sustinentur. *c. ad Apostolicam de Regul.* maximè quandò irritatio facti multa incommoda secum trahit, ut in nostro proposito exhumationem cadaveris, pol-lutio-

lutionem & necessitatem reconciliandi Ecclesiam vel cœmiteriū, præjudiciū Parochianorum, qui interim propter pollutam Ecclesiam Sacrificijs, & sepulturâ carere debent.

IV. Sepulturâ Ecclesiasticâ privantur omnes in notorio peccato mortali decedentes, uti sunt in ipso crimine furti vel adulterij, &c. interempti.

20 c. fures 13. q. 2. item sibi mortem inferentes ex desperatione vel iracundia. *c. placuit 13. q. 5.* secus est, si ex fatuitate, vel si inflicto sibi met vulnere lethali ante mortem poeniterint, imò in dubio non debet statim præsumi quòd peccaminosè sibi ipsi mortem aliquis intulerit, nisi ex alijs conjecturis appareat. *Nav. h. t. Conf. 7. Cov. var. res. lib. 2. c. 1. n. 11.* Interim tamen quia communi hominū existimatione creditur ex desperatione & in malo statu decessisse, qui v.g. in cubiculo suspensus, aut in puteum præcipitat⁹ reperitur, ideò si ex adver-

so aliquæ coniecturæ adsint pro ipso defuncto, quòd ex corruptione mentis, aut ab alijs suspensus sit, vel quòd casu in puteum deciderit, &c. ad evitandam qualem qualem hominum offensionē fortè non inconsultò fiet, si tale cadaver de noctu sine consuetis solenitatibus in loco consecrato sepeliatur. Caterùm subitanèa morte extincti, etiamsi constet, quòd in vita sapiùs peccaverint, nihilominus saltem privatim pœnituisse censentur.

Et Pan. in c. ex parte h. t.

V. Ecclesiasticà sepulturà non gaudent, qui omiserunt Paschalem Confessionem, nisi ante mortem pœnituerint. *c. omnis utriusq; 12. de pœn. Et remiss.*

VI. Usuarij manifesti mortui antequam restituerint vel de restituendo caverint. *c. 2. de usuris in 6.*

VII. Religiosi proprietarij. *c. 2. c. cum ad Monasterium de statu Mon.*

VIII. Qui in Torneamentis non causa recreationis, & honestæ armorum

ex.

exercitationis, sed cum periculo vitæ
 institutis decedunt, *c. 1. de Torneam.*
 IX. Demùm excluduntur à sepul-
 turâ Ecclesiasticâ, qui in duello etiam
 privato sine patrinis & sociis cum or-
 dinario tamen periculo vitæ, ex con-
 dicto, statuto tempore, & in loco
 convento instituto, occumbunt, *Trid.*
S. 25. de ref. c. 19. junctâ Bullâ Greg.
XIII. ad tollendum & clem. VIII. Illius
vices, & c. quòd si tamen aliquis in du-
 ello quidem lethaliter vulneretur, sed
 extrâ illud receptis Sacramentis vel
 saltem datis poenitentiae signis moria-
 tur, mihi videtur benignius non esse
 privandum sepulturâ Ecclesiasticâ,
 quidquid alij contradicant, quia Con-
 cilium tantùm loquitur de occumben-
 tibus in duello, nec ex Bullis aliud e-
 vincitur: proindè locus est receptæ
 doctrinae, quòd poenae potiùs interpre-
 tatione leniendæ quàm exasperandæ,
 nec ad casus etiam planè similes ex-
 pressis extendendæ sint.

Pra.

Præterea poenæ duellantium non habent locum in illis, qui dum sese invicem in platea offendunt, statim ibidem dimicant, quia cum termini poenales sint strictè accipiendi, talis dimicatio non est propriè duellum, quod fit ex condicto & statuto tempore, sed potius repentina aggressio & defensio. Item volunt nonnulli, calore iracundiæ excusari à poenis duelli, qui in continenti accederent ad locum aliquem, ibique dimicarent, vid. cc. apud Barb. in. collect. DD. ad Concil. Trid. s. 25. de ref. c. 19. n. 13. & seqq.

Sed quid si miles in exercitu, Vir ²² equestris in Aula Regia officio, dignitate Ducis, aut Principis favore ob ignaviae suspicionem excidere debeat, nisi identitem provocanti se sistat. Item si ad pugnandū lacessens alterum crebra convitia, & contumelias adijciat, quâ iste molestiâ se liberando & subeundo dedecore aliter liberare non

non possit, nisi armis congrediatur, nunquid si talis provocatus in duello occumbat, sepulturâ Ecclesiasticâ privari debet? In similibus circumstantijs acceptantem duellū oblatum non animo occidendi provocantem, sed gratiâ meræ defensionis, saltem in foro interno excusari putant Lucas Floronus. *de duello, c. 6 §. 2.* Fillivo *tom. 1. tract 15, cap. 5. n. 107. & 113.* Laym. *in Theol. mor. lib. 3. tract. 3 p. 3. c. 3. n. 3.* Nav. *c. 15. n. 3. & 4.* pro eaque sententia speculativè plures rationes faciunt, quas adducit Lessius *de I. & I. lib. 2. cap. 9. dubio. 12. n. 83.* practicè tamen contrarium tenendū videtur propter malas consequentias, & quòd plerumque aliud mediata sit conservandi honorem, v. g. dicendo ad provocantem, se paratum fore, si per Ecclesiam liceret, vel provocantem experturum, quocum negotium habeat, si palam, & non proditorie aggressus fuerit &c. *Lessius d. l. n.*

d. l. n. 84. Peregrin. de duello. q. 24.

Sed quidquid sit de hac difficultate 23
 an exuletur qui merè defensivè duellum honoris causâ suscipit, quæ non est de præsentis instituto latius examinanda, interim tamen si supponerem sententiam affirmativam, dicerem tamen occumbentem in tali duello non esse Ecclesiasticè sepeliendum. id quod evincere videtur Bull. Clem. VIII. *illius vices, &c.* §. 5. ubi aperte statuitur poenas duellantium procedere, si unus miles cum altero etiam ex hostili castro, etiam Ducum permissu privatâ tamen de causâ duellum ineat: quale duellum profectò miles sine ingenti apud totum exercitum diffamatione, & contemptu utique detrectare non potest. ratio autem fundamentalis est, quòd ad execrationem & extirpationem alicujus gravis criminis (in genere talis) aut abusus, multa fiant sine culpa verâ quæ non sunt sine causa aut culpa præsumptâ & sæ-

24

& sæpenumero aliquis ex præsumptione mali damnetur, qui tamē revera est innocens. ita electus per Simoniam alterius etiam ignoranter, dignitate privatur. *c. nobis fuit. 27. de Simonia.* ita filij hæreticorum, item filij eorum, qui crimen læsæ Majestatis perpetrarunt, graviter puniuntur, per privationem bonorum, successionum, dignitatum, &c. ut ipsis *mors sit solatio, & vita supplicium*, quamvis ex sua persona nihil commiserint. *c. vergentis. 10. de heret. l. quisquis. C. ad. l. Jul. Majest.* ita multorum locorum sunt statuta, ut cum armis deprehensus in carcerem impingatur, imò nonnunquam illicò suspendatur, nulla admiffa excusatione, quòd fortassis ad defensionem contra hostem arma gestaverit.